

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gysovoda János könyv- és papírkereskedése,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény,
valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
Telefon hívószám 2.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. FEJÉR ANTAL
CGYVÉD.

FŐMUNKATÁRS:
Dr. ÉLTHES GYULA.

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor.
Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.
Hirdetési díjak a legelőszörban szándékotok.
Képzések nem adnak vissza.

A választási reform.

Országos szenzációt képez gróf András Gyula belügyminiszternek a választójogi reformról szóló törvényjavaslata, melyet a múlt héten tett le a képviselőház asztalára.

A terjedelmes indokolással ellátott törvényjavaslat részletesen foglalkozik a választói jogosultsággal és választókörletek és választókörökkel, a központi választmányokkal és a választók összeállításával névjegyzékével, az ösválasztók megbízottjainak választásával, a képviselők választásával, a fegyelmi felelősséggel és kibágásokkal. El kell ismernünk, hogy András hatalmas munkát végzett, mikor a magyar alkotmány fundamentális köveit cserélte ki újakkal. Ezzel azonban még nem mondtuk azt, hogy András célját elérte volna. Egy ilyen nagyhorderejű törvényjavaslat következményei ez idő szerint úgy is kiszámíthatatlanok.

Egyet mégis konstatálhatunk. Hogy az ország közvéleménye nincsen megelégedve a törvényjavaslat némely, de legsarkalatosabb intézkedéseivel. Sőt a függetlenségi pártban is igen sokan vannak, kik leghatározottabban ellenzik a törvényjavaslathoz felvett pluralitást és különösen azt, hogy az aktív és passzív választói jogosultság nincs a magyar irni-olvasni tudáshoz kötve. Ezt hiába mondja a törvényjavaslat indokolása, hogy a pluralitás feltétlenül biztosítja a magyarság supremáciáját; ezt maga András is hiszi. Azt mondja ugyan, hogy kizárólag ezzel biztosítható az eddigi megbízható elemek tulsulya azokkal a tömegekkel szemben, melyek

eddig nem voltak alkotmányunk alapvetőjei. Abban azonban csalódik, mikor azt hiszi, hogy a magyar tudás egyetlen helyes és természetes feltételének kikötése nélkül biztosíthatjuk hosszú időre hegemoniánkat a mind jobban erősödő nemzetiségek és folyton mozgó népekkel szemben.

Itt egy évszázadokra terjedő és nem átmeneti törvényváltással állunk szemben. Könnyű belátni, hogy egy ilyen nagy horderejű változtatás megrázkodtatásokkal és beláthatatlan következményekkel jár. Ezért is, de még különösen a magyarság érdekeinek és felsőbb ségének biztosításáért nagy körültekintéssel, éretl megfontolással kell eljárni, nehogy újabb megrázkodtatásoknak legyen az ország kitéve.

Tudhatatlan, hogy András nagy jóakarattal és körültekintéssel állította össze javaslatát. De azért javaslatának igen sok szembetűnő szépséghibája is van. Első és megbocsáthatatlan, hogy nem kívánja meg a törvényjavaslat a magyar tudást. Ez nemzetietlen, a közvéleményt nem elégti ki és sérti a nemzeti önértéket. Hiszen abszurdumnak kell tartanunk, hogy ezeréves hazánkban a magyar állam hivatalos nyelve mellett a tónak, az oláhnak vagy rácnak anynyi jogot engedjünk, mint a mennyi minket államalkotó magyarokat megillet. Vagy talán megérdemlik lojalitástunkat? Még ha így volna is — amint hogy nincs így — még akkor sem lehet egy állam nemzeti karakterét saját mivoltából teljesen kiforgatni és utamódot engedni az állam eszméje ellen irányuló nemzetietlen és separatistikus törekvéseknek.

Nagyobb előrelátásra és erős akaratra van szükségünk. Csak a minap tapasztalhattuk, hogy a magyar állam pénzén építettünk nemzetiégi vidéken iskolákat azért, hogy az oláh oláhlul, a szerb szerbül jobban és gyorsabban tanuljon meg az állam pénzén; addig pedig a legtisztább magyar vidéken iskolák hiányában elfelejtették saját nyelvüket is és megtanulták az idegent.

A benyújtott törvényjavaslaton tehát okvetlenül javítani kell.

A joggyenlőség határozott kárára van a törvényjavaslatnak azon intézkedés, mely a közvetett és megbízott utján való választást, az ösválasztók (electorok) rendszerét lépteti életbe. Ezt törölni kell azért, mert a közvetlen választók a választási eljárást könnyebbé teszik, de különösen a joggyenlőség nagy elvével sehogy se fér össze az electorok intézménye. Akárcsak a külföld tapasztalt rossz creaturája volna.

Visszatérve a javaslat két más intézkedésére is. Ezek egyike a javaslat azon rendelkezése, mely egy 32 éves családapaúak, kinek legalább három gyermeke van, kettős szavazatot ad. Hozzá még kiköti azt, hogy tényleges és tartalékos katonai szolgálati kötelezettségének eleget tegyen. Mind olyan feltétel, melyeknek politikai jogok elnyeréséhez egyáltalában nem szükségesek. A politikai jogot oly feltételhez kell kötnünk, mely az egyén saját képességeit, munkáját és tudását jutalmazza, nem pedig rajta kívül álló körülmények szerzezék meg a politikai jogot. Hogy például valaki katonai kötelezettségének eleget tett-e, vagy sem,

e körülmények igazán nem lehetnek politikai jogok bírásának feltételei. Ettől eltekintve is a magyarság érdekeit sem képesek biztosítani. Ezt egyedül a magyar tudás kikötése garantálja.

Vagy ott van a törvényjavaslat egy másik feltűnően helytelen rendelkezése, mely az öt éven át egy helyen szolgáló cselédnek kettős szavazatot ad, szóval a cselédséget jutalmazza. Ilyen premiumokat ajándékozni nem fizeti ki magát. A választói törvényjavaslat ezen része így nem maradhat egy pillanattig sem.

Ezek a feltűnőbb hibái a javaslatnak. Mindenesetre legnagyobb az, hogy nincsen a magyar tudás a választói jogosultság feltétele gyanánt kikötve. Ezt megkívánja az ország közvéleménye, mint egyedül helyes és természetes, mert csak nem gondolható az, hogy egy állam saját területén belül jogokat adjon saját kárára, veszélyére és nemzeti jellegének rovására. Erre legalább példa nem volt és nincs, mi okból mi még kevésbé tehetjük ezt.

Andrásnak be kell látni, hogy törvényjavaslatán a helyes és célszerű módosításokat, illetve változtatásokat meg kell tenni; ez által sikere teljes, az eredmény tökéletes lesz.

(s. a.)

Az iparosképzés.

Bár az utóbbi években, mióta főt kiadták a jelszót, hogy Magyarországot iparállammá kell tenni, feltűnően neki lendült az iparoskérdés, még mindig elmondhatjuk, hogy van elég kívánnivaló. Az inasoktatás, az iparosképzés alapja

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Temetnek...

Temetnek egy öreg embert;
Nem siratja senki.
Kedvesire rég borult hant
Utolsóinak maradt...
Egyedül kell menni!

Ott várják a temetőben
Három néma sírban.
Felesége s két leánya,
Az a három várja
Három néma sírban.

Temetnek egy öreg embert;
Nem siratja senki.
Fájó vágy száll rám borongva:
Milyen édes volna
A helyében lenni!

Prókul.

Naplótörredék.

(Egy fiatal asszony naplójából)

905. május 8.

Végre túl vagyok azokon az izgalmas napokon, melyek folytonos szerencsekívánatok, ijesztegetések és rémséges csomagolás között teltek el s én asszony vagyok. Új asszony — menyecske! S ez nem is olyan komisz dolog, mint ahogy életének delelőjén még mindig pártát viselő nevelőnőm leírta. Természetesen más a teoria és más a praxis. Ő szegény csak képzeletben élt meghiusult ábrándjainak fosz-

ladozó köntöseben, ideáljt messze-messze az égiek között kereste, önmagát csalta s megutálta a férfiakat, mert nem próbált belőle egy sem asszonyt csinálni.

A mamám harmadszor bucsuzik tőlem, sürün hullanak könnyei, apám fájdalmasan vonagló ajkkal adja utasításait újdonsült vejenek, az én Gézámnak s mikor felém fordul, hogy megöleljen, bárholj iparkodik is erőt venni válásunk fölötti fájdalomán, sűrű fehér szakálába leszalad szeméből két könnyecse két igazgyöngy, melyet lecsókoltam. Ugy mérgezőltem magamra, hogy miért nem tudok én is sírni, de mikor Géza boldogságot ígérő mosolygó arcára néztem, megszűnt minden komolyságom s előtörni készülődő könnyeim szándéka megtört az ő édes mosolyán.

Hiszen olyan kedves jó fiu s úgy szeret engem... Még egy Isten hozzád s elrobg velünk a fogat, hogy új meleg kis fészünkbe szállítson.

Még kora reggel van; az erdei ösvényre ráboruló falombok mélyen bolygatnak a dus harmatsöppek sulya alatt, a bokrok aljában sok-sok kis szentjánosbogárka versenyt ragyog smaragzöld színével a fűszálakat ellepő gyémánt harmattal. A madarak karban üdvözlik a felkelő napot, mely nagy vörös korongjával most küzdötte föl magát a ködös láthatárra.

Olyan leirhatlan boldog érzés tölti el egész lelkemet, úgy szeretnék ujongani, visszarkantani a madaraknak, jó reggelt kívánni mindennek... Mindennek... De nem lehet, nem szabad, komolynak kell lennem, hiszen asszony vagyok és kiűrni vágyó indulataimat össze-

csucsorított ajkaim közé zárom, ajkaimat megszorított Géza ajkára, hogy csak ő érezze milyen nagyon boldog vagyok.

Hálásan, szeretettel magához ölelt én meg egy darabig hallgattam szive dobogását s csendes édes álom terült rám.

Sőtáig alhattam, mert mikor szememet kinyitottam nyomát sem láttam az erdőnek. elűntek a hegyek s amint Géza mondta, kint voltunk az Alföldön.

Istenem, milyen ez az Alföld! Egy nagy-nagy dézsalenék, melynek nem csináltak dongákat. Itt-ott legelőszó ménes, vigan kolompoló juhnyáj, égnek meredő kutágas s azon túl nagy vízben uszó város, sok apró házaival s formás tornyocskáival. Ez volt az első délibáb, amit életemben láttam. Oh be szép tünemény ez!

Hosszu egész napi utazás után végre megérkeztünk. Kicsi fehér ház előtt állt meg a kocsi, ez volt a jegyzői lak — ami lakásunk. Szép két tágas szobám van. Két-két ablakkal a Tiszára, melynek szürke habjai lassu csobogással verdesik a partot melancholikus kísérettel adva a távolról idehallatszó halászkó énekéhez. Különösen sötét estéken szép a Tisza. Az apró bárkák színes lámpái, a víz csillagai s a tutajos tótok fenyőim égő tűz, a bolygó.

Hát ennyi az ideális oldalról s most következik a próza.

908. május 14.

Már egy hete itt vagyunk s még mindig nem vagyok képes cselédhez jutni. Csak akkora volna, mint egyik öklöm, az is jó lenne, legalább mérgemben volna a másikat mihez ütögetni. Jó szerencse, hogy a szomszédasszonyom

kisegít a tisztogatásban és uram bocsáss a mosogatásban. Milyen kiálthatatlan munkával kell megfizetni azt a kis éjjeli pihenést s mennyi lálat, lányért, kis és nagybögrét, kést, villát, kanalat, lábas, serpenyőt s Isten tudja még mit el nem kell mosogatni egy kis rongyos ebédért. Oh ha ezt előbb tudom, dehoggy meggyek férjhez. De mi lett volna szegény Gézából?! Mégis csak jó, hogy férjhez mentem — csak legalább volna cselédem!

No tubikám, ma eleget teszünk az udvariasság követelményeinek. Elmegyünk Zágórékhoz és Barkókhoz, mindkettő igen gazdag földbirtokos, de végtelen kedves népek és be is vagyunk már jelentve náluk. Ezzel állit be az én Gézám.

Mi sem természetesebb, minthogy nyakába ugrottam az én kedves emberemnek s töredelmesen megvallottam, hogy bizony így már kezdtem unni az életet.

Hát élet az, hogy enni, mosogatni, aludni, ágyazni. Ezt naponként újra kezdeni a végtelenségig, azaz hogy a végig.

A látogatás várton felül tött ki. Zágorné és Barkóné 5-6 éve fiatal asszonyok, igen előkelők, végtelenül figyelmesek s ami fő igen sok hasznomra lesznek, ha ugyan szükségem lesz rájuk, mert végre is ok idősebb asszonyok már. A keltőnek van öt gyermeke, de hogy abból mennyi az egyiké, mennyi a másiké, azt meg nem mondhatom, mert együtt játszottak a parkban.

Kiéhezve és felüdülve értünk haza. Kis szobámba érve keserűség és szegényérzet fogott el, mikor arra gondoltam, hogy rövidesen ígér-

MERZA REZSŐ. női- és férfidivat-lizetében CSIKSZEREDÁBAN

folyó évi november 20-án kezdődik a jelen

karácsonyi occasio vásár.

Mélyen leszállított áron kaphatók mindennemű női-, férfi- és gyermek-divatcikkek. Dús választék csakis magyar gyártmányú

Gyermekjátékokban.

OCCASIO!!

OCCASIO!!

még mindig nem áll azon színvonalon, melyen mi szeretnők. Eleve is kijelentjük, hogy ez nem az ipariskolai tanítókon múlik. Azok jobb ügyhöz méltó lelkesedéssel, kitartással és türelemmel oktatják az inasgyerekeket, s az írás, olvasás, számtani alapműveletek, s egyéb alapvető tudományokra abban a pár órában, melyet a fiúnak a műhely, meg a majsterné asszony meghagy, de az még kevés arra, hogy az illető inasból jó iparost, jó segédek faragjanak. Azért van, hogy a felszabadult inasokból olyan gyatra segédek válnak, kik a saját kenyerkereső iparpályájukon is félkontárok maradnak. De ha tudnak is valamit, abban nincs köszönet. Gépiesen végzi munkáját, de szakemberen művelt iparos ekkor sem lesz belőle.

A mi most fejlődni kezdő iparunk pedig szakemberen művelt iparosokat kíván és addig, míg olyan iparosokkal nem bírunk, kik a mesterségben előforduló találmányokat, vívmányokat nem tudják, azokat fel fogni nem képesek, addig iparunk, bárhol is partoljuk, csak tengődni fog és a versenyt a külfölddel felvenni képes nem lesz. Arra kell törekedni tehát, hogy az iparos a szakmájához szükséges elméleti tudást a gyakorlat mellett elsajátíthassa. Ez pedig úgy történhetik leghelyesebben, ha már az inasiskolában szakoktatók alkalmaznak és így az inasgyerek elsajátít bizonyos gyakorlati tudást is.

A mód ezen eszme megvalósítására önmagától kinalkodik. Minden városban, minden iparágban van olyan szakképzett iparos, a kit egész hátra meg lehet bízni azzal, hogy a saját szakmájában inasokat kenyérkereső iparban oktass. A tanrend beosztása nem olyan, a mit az inasok érdekében és javára változtatni nem lehetne. Egy-egy órát be lehet szorítani annak az iparosnak, ki a tanoncokat iparukban tovább képezni hivatott és hajlandó.

Az inasok kétségtelenül sokkal zivesebben látogatják ezeket az előadásokat, melyeken nemcsak theoretikus ismereteket, de gyakorlati tudást is szerezhhetnek, s mert kedvvel, ambícióval, igénykésztel tessik magukévá azt, amit legközelebb a szakmájuk előad, a törekvő inasból igyekvő segéd, s ebből értelmes, szakmájában otthonos mester lesz.

A mit az inas tanul, annak a segéd

veszi hasznát, mert az inasokorában magáévé teít tudást tovább fejlesztheti saját jószántából az esti kurzusokon.

Mindezeknek a megvalósítása pedig az ipartestületeknek és az iparkamaráknak lenne a feladata, de a tehetősebb gazdák önkéntes adományaikkal is minden bizonnyal hozzájárulnának ahhoz, hogy szakoktatókat oktassák az inasokat. Ami pedig az iparossegédek továbbképzését, az esti tanfolyamokat illeti, hiszünk, hogy maguk a segédek tandíjából járulnának hozzá a kurzus létesítéséhez, mert mindegyiknek fővágya az, hogy mesterségében magát tökéletesítse és az újabbkor vívmányának mesteriségére vonatkozó részét megismerje. Ajánljuk mindezt az illetékes hatóságok figyelmébe, s hiszünk, hogy mindent meg fogunk tenni, miszerint úgy az inasokat, mint a segédeket szakoktatók képezzék ki.

Ezzel nemcsak azt érjük el, hogy az iparos mesterek körében is nemes verseny indul meg azért, hogy mint ipari szakoktató az iparban való kiválóságának az elismerését kivívthassa, hanem azt, a mire legfőképp törekedünk, hogy iparosaink már inasokorukban kellő kiképzést nyervén, csakugyan alapját vessék meg a magyar iparnak, a jövődó ipari Magyarországnak.

Székely Nemzeti Múzeum.

Bizonyára kevesen tudtak a székely nemzeti múzeum létezéséről, pedig hogy ez létezik bizonyítja az a vármegyénk törvényhatóságához intézett átirat, mely az alapszabályok szükségessé vált revíziója alkalmából a múzeum szervezetének megállapítását célozza.

A székely nemzeti múzeumot özv. Cserey Jánosné szül. Zathureczky Emilia 1877. évi március 10-én kelt alapító levelével létesítette, mikor a saját tulajdonát képező, részben adományokból összegyűlt Cserey múzeumot az egész székelység közös kincse gyanánt adományozta. Az intézet a Székely Nemzeti Múzeum címet nyerte és a székelység közönségének közzagyonát képezi. Az intézet a Székely Nemzeti Múzeum címet nyerte és a székelység közönségének közzagyonát képezi. Az intézet vezetésére megalakult felügyelő bizottság 1881. évi október hó 15-én tartott ülésében elfogadta az alapszabályszöveget, mely a következő évből belügyminiszterileg is megerősítést nyert. Az alapszabály a múzeum ügyeinek kntézését a következőleg rendezi:

A vén beltesné.

Ismerek egy öreg asszonyt,
Van egy boltja, kicsi boltja;
Pudli mellett ül naponta.
-Isten áldja! Mit adjunk?-

Vásárlói egyszerű nép,
De, ha néha, úgy elvétve,
Mondjuk, uri féle lép be:
Meg van hatva. »Mi tesszik?«

Nem szokása a lassuság.
Hogyha kérnek, szolgál gyorsan
S beseperi a pénzt nyomban.
— Csontos arca szellemül.

Öreg s ifjabb vevőinek
El-elbeszél. Volt két ura...
Ered könnye újra-újra...
»A második oly jó volt!«...

Nem szivesen ad hitelbe,
Nem mulasztja emberének
Megmondani: »Csak jönnének
Majd a pénzzel melőbb!«

Esténkint meg a bevételt
Olvasgatja: »Tiz... husz forint...
Sok hitel volt máma megint!
Tegnap több volt a vétel...«

A liszt fogytán; megrendeli.
Zsir már nincsen; azt is hozat...
S mindig vár jó, dus napokat;
Mikor lesz szép árulás.

— Év év után mulik lassan...
Kel, fogy... s jön az új portéka...
Ó marad csak vén portéka;
Régi, kopott portéka...

Prokul.

A Székely Múzeum ügyeit egy Háromszék-Csik- és Udvarhelymegyék főispánjaiból, alispánjaiból, rendezett tanácsu városainak polgármestereiből álló felügyelő bizottság intézi, melynek elnöke a hivatalnál fogva idősebb főispán, jegyzője Háromszék megye alispánja, helyettes jegyzője pedig Sepsiszentgyörgy város polgármestere.

A Múzeum belső ügyeinek vezetésére egy helyi igazgató választmányt rendeltek az alapszabályok.

Az alapszabályok fennebbi intézkedése bizonyára a három székely vármegye tulajdonjogának külső kilejzése akart lenni s e mellett e rendelkezést bizonyára ama nemes intenció is elősegítette, hogy a régen szoros kapcsolatban s egyforma sajátos jogi és társadalmi helyzetben élő, újabbban azonban minden összekötő kapocs nélkül élő székelységet vezetői útján egy kulturális intézmény kötelekei által összeköttetésbe hozzák.

1898-ban megkezdte működését a Múzeumok és Könyvtárak Országos főfelügyelősége s Múzeumunk a gyűjteményeket ennek folytán állami főfelügyelet alá helyezte s ettől kezdve Potsa József főispánnak hatásköre 1903-ban bekövetkezett haláláig legfennebb az elintézt ügyek tudomásul vételére szvritkozott.

A Múzeum fenntartására egy a vármegyék, mint egyesek részéről segélyezések is történtek, melyek azonban elegendők nem voltak az intézet életképességének biztosítására. Pedig a múzeumnak összes gyarapodása 1901-től 1907-ig bezárólag 28683 darab volt, mely gyarapodással az összes anyag jelenleg mintegy 70,000 darabból áll.

Meggyőződést lehet szerezni arról, hogy az eddig összegyűjtött anyag érdemes arra, hogy speciális székely néprajzi, természetrajzi és történelmi múzeumunk fejlesztésék s mint ilyen a maga nemében egyedül álló tudományos és művelődési intézmény nemcsak a székelységnek dicsőségére szolgálja, hanem az egész magyar nemzet eredeti nemzeti tudományos művelődésének egyik vezetes jellemző intézménye lenne.

A Székely Nemzeti Múzeum kifejlesztése, felvirágztatása nem helyi érdek, nem Sepsiszentgyörgynek, vagy Háromszék vármegyének, hanem az egész székelységnek közös érdeke és erkölcsi kötelessége. Megmenteni minden parányi dolgot, ami a székelység multjára, jelenére vonatkozik; összegyűjteni, megőrizni s késő nemzedékeknek állandóan magyarázni, megvalósítani, tanítani e történelmi nevezetességű s nem csekély szerepre hivatott nép életének minden nyilvánulását s jelenségét, világot vetni rég elmult idők honalyaira, összeköltözteni a műveltség fájának mélyen lenyuló, de sok helyen elszakadott gyökérszállait, hogy új nedvet kapva erősödjék az gyümölcsstermő terebélyes fája; ékecszóló tanítóvá tenni az életlen fát, követ s fejleszteni mindezekkel a székely eszt, mivelti a székely lelket, erősíteni a magyar hazaszeretetet: ez a Székely Nemzeti Múzeum feladata és célja.

A Múzeum újjászervezésénél első lépés a tulajdonjog s az ezzel járó kötelezettség eldöntése. Eppen ezért a múzeum sepsiszentgyörgyi igazgató választmánya e két kérdés eldöntése céljából intézett előterjesztést vármegyénk törvényhatóságához, felvetve a következő két kérdést:

1. Kivánja-e a tekintetes Törvényhatóság a vármegyének a Székely Nemzeti Múzeumhoz való tulajdonjogát jövőre is fenntartani?

2. Ha a tekintetes törvényhatóság a vármegyének a Székely Nemzeti Múzeumhoz való tulajdonjogát jövőre is fenntartja, mekkora és miképpen biztosított állandó évi segélyezésben akarja részesíteni a nevezett Múzeumot?

E két kérdés eldöntése az alapszabályok revíziója alkalmával lényeges befolyást gyakorol a szerzcszet megállapítása. Az előterjesztésre andandó választ törvényhatóságunk a jövő hó:nap folyamán tartandó közgyűlésen fogja elhatározni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hírek.** Csiky Miklós karcfalvi káplán Nagykászonba káplánnak, Kovács Lajos alszerpap, hitoktató Karcfalvára hitoktatónak küldetett.

— **Kinevezés.** A földmiveltésügyi miniszter a vizügyi műszaki tisztiszemélyzet létszámába Czárán Péter, napidíjaz mérnököt fizetéstelen segédmérnöknek nevezte ki.

— **Jegyzőválasztás.** A békási községi jegyzőválasztás meg volt. Csató József kilyénfalvi jegyző került ki a választásból győztesen.

— **Új állatorvos.** A kézdívásárhelyi megüresedett városi állatorvosi állásra annak betöltéséig ideiglenesen Koós Ferenc állatorvost neveztek ki.

— **Kinevezések.** A m. kir. belügyminiszter Lukács Mózes predeáli határrendőrségi fogalmazó gyakornokot címzetes segédfogalmazóvá nevezte ki.

— **Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök** a csikközömségi plebániára Barthos Mihály futásfalvi lelkészt nevezte ki.

— A főispán Salló Dénes szolgabíróvá díjnokat irnokká nevezte ki, Demes Ferenc kertész díjnokká és szolgálatiételre a kászonalcsiki fősolgabírósághoz osztotta be, Csizsér Károly árvászeki díjnok a felsikói járáshoz helyezettett át.

Nagy Mózes kir. járásbíróvá díjtalan joggyakornokot a kovásznai járásbírósgától a a gyergyószentmiklósi járásbírósgához joggyakornokká neveztek ki.

— **A honvédség köréből.** A csikszeredai honvédség tisztikarából Szöcs János százados Nagykanizsára, Géczy István százados Nagyváradról Csikszeredára, Bőjthy Ödön hadnagy Csikszeredáról Fogarasra és Kis Ernő Fogarasról Csikszeredára helyezettett át. Vécsey Géza hadnagy szolgálati helyének meghagyásával főhadnaggyá lépett elő.

— **Főispán változás.** A király Elekes Béla Háromszék vármegye főispánját folyó évi október hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával ezen állásától saját kérelmére felmentette s helyébe Meczner Béla főrendiházi tagot nevezte ki. Az installáció folyó hó 25-én lesz nagy ünnepek között Sepsiszentgyörgyön.

— **Új titkos tanácsosok.** Öfelsége gróf Hadik János belügyi, Bolgár Ferenc honvédelmi, Tóth János kultuszminiszteri államtitkár valóságos belső titkos tanácsosokká nevezte ki.

— **Egy főpap ünneplése.** Sepsiszentgyörgy társadalmi folyó hó 10-én ünnepelte Fejér Manó főesperes-plebánost tb. kanonokká történt kinevezése alkalmából. A diszvacsonán osztály- és felekezeti különbség nélkül részt vett nemcsak Sepsiszentgyörgy városa, de képviselve volt a vidék is. Az ünneppelt elsőnek Kánnle Tivadar főgondnok, majd Bene István országgyűlési képviselő köszöntötte fel, azután a polgárság és iparosság részéről köszöntötték fel (többben Fejér Manó plebánost, királyi kintüntetése alkalmából. Fejér Manót személyesen, levélben és táviratban több világi és egyházi méltóság kereste fel meleg üdvökívánataival.

Az erdélyi katólikus státus. Az erdélyi katólikus státus folyó hó 12-én Majláth Gusztáv gróf püspök elnöklésével közgyűlést tartott. A közgyűlés előtt ünnepies istentisztelet volt, amelyet a püspök celebrált. A közgyűlésen a megnyitót Majláth gróf püspök mondta és beszédében a Ne temere ügyével foglalkozott. A püspök szerint mindenki belát-hatja, hogy a pápa a katólikus egyháznak egész világra kiterjedő rendeleténél, nem lehet tekintettel arra a hatásra, melyet valamely országban tehet. Amde fontos okok egyes rendeleket fellüggesztették szükségessé teszik. Ezért a magyar püspöki kar kezdetűl fogva azon volt, hogy ez ország sajátos viszonyairól tájékoztassa a szentszéket és ez általános érvényű szabályrendeleteknek e pontjából származható bonyodalmaikra figyelmeztesse. — Szentséges atyánk — ugymond a püspök — biborosaival a kérdést beható tanulmány tárgyává tette, úgy hogy annak tisztázása most van folyamatban, mert a nyári veszedelmes malária miatt Rómában nem lehetett a tárgyalásokat végezni. Mivel szolgált tehát rá az apostoli szentszék arra, hogy oly gyöngédtelen meghurcolásban részesüljön, akkor, midőn a kérdést jóakaratan tanulmányozza s annak eldöntéséig megadta a főhatalmazást arra, hogy a katólikus pap előtt meg nem kötött vegyes házasság utólag érvényesítse. Bármi lesz az eredmény — ugymond a püspök — mi tudni fogjuk kötelességünkét és bár óhajtuk más vallású testvéreinkkel a békés egyetértést, legdrágább kincsünket, katólikus szent hitünket s annak legfőbb biztosítékát, az apostoli szentszékhez való tántoríthatatlan ragaszkodást, nem engedjük sem gyöngíteni, sem méltatlanul megtagadni. A püspök végül meleg és lelkes szavakban jelentette, hogy táviratban fogja kifejezni azt az el nem muló hálát, melylyel a magyar nemzet a pápának tartozik. A közgyűlés további folyamán világi einökké Bély Ákos gróftól választották. Végül Balázs ügyvéd indítványára a közgyűlés megbizta az igazgatótanácsot az egyházközösségek gazdasági helyzetének részletes megfigyelésével. Döbben diszbed volt. — Majláth Gusztáv gróf püspök, este Rómába utazott a pápának 16-án tartott aranymiséjére.

— **A brassói csendőrkerület köréből.** Forgách Elemér VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, csikszeredai szakaszparancsnok, hasonló minőségben a II. számú csendőrkerülethez: Nagybecskerekre; Sáfáry László csendőrfőhadnagy, kézdívásárhelyi szakaszparancsnok, hasonló minőségben, Csikszeredába; Müller Béla V. számú csendőrkerületbeli hadapródtszethez, a VII. számú csendőrkerülethez: Gyergyószentmiklósi és Szép Géza hadnagy Kézdívásárhelyre helyezettett át. — Okirattal megdicsértettek: A m. kir. honv. miniszter által: Dániel Adolf magyar királyi, brassói VII. csendőrkerületbeli törzsőrmester, 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt tanusított

ték visszaadni a látogatást. — Ők könnyen fogadhatnak olyan remekül berendezett házbán, de én! Egyik a hálószoba, a másik a nappali és szalonn egy szimilyben, azaz, hogy egy szobában. A szalonnak keresztelt simma fehérre meszelt szoba a konyhára nyílik s még csak egy kis tenyérműi előszoba sincs közöttük. — Botrány! Az egészben még az a szerencsém, hogy Géza egész kedélyesen írta le mizerábilis állapotunkat s ők szintén így fogták föl, masként bizony mondom megszökném a látogatás elől.

908. május 19.

Ma még nem várom vendégeimet, hát ráerek Gézának kedvenc ételeit készíteni. Raguleves zsiroszombóccal, palacsinta és kacsaült.

Csudálatos egy állat ez a Géza agara; el nem megy fölém egy lépésnyire sem, mintha csak megtanította volna a gazdája, hogy engem őrizen, ha magam vagyok.

Ugyan ki jöhét? Nyilni hallottam a kaput. A vendégek. Hála Isten készen vagyok, a leves forr, a kacska a sütőben, a palacsintám be van habozva. Igaz, hogy öltözékem nem megfelelő, de kiment gazdasszonyi kötelezettségem.

Elhelyezkedtünk a szalonnában s megkezdődött a tere-tere. Az idő, a divat, a férjek, a rossz cselédek, mind megannyi hálás téma az időlopásra és sok beszédre. Az élénk társalgás közepette gyanus sercegés s holmi égett zsiroszag szívárog be az ajtón. Vendégeimet nem hagyhatom magukra, pedig tudom, hogy ennek az udvariasságnak egy égett kacska lesz az ára. Képzeltető, milyen hangulattal üttem zongorához Barkóné kérésére s játsztam Bethovennek egy szimionáját, melynek egyik hosszabb pianissimója alatt hallom, hogyan lefetyóli az agár kint a konyhán a palacsintaszámát. Nem tudtam magamon uralkodni, kezem megakadt a billentyűkön s homlokomat kiverte a verejték. Vendégeim látva rosszüllétemet hamarosan magamra hagytak. Sem az orrom, sem a főlelem nem csalt meg. Csakugyan fehérre volt kinyalva a palacsintás tál és lefektére érve a hízott kacska. A leveses fazekat is megtaláltam a konyha közepén, de az agarat sehol. Az bizonyára elégedettebb volt az első látogatással, mint én.

Szigethy Imre.

ügybuzgó és eredményes működéséért. A m. kir. VII. sz. csendőrképzési parancsnokság által: Péterfi István csendőr, c. őrsvezető, Kondráth Lajos, Galicza János és Kókosi György csendőrök 1907. december 6-án Haró községben elkövetelt rablójlikkosság tetteszeinek nagy körültekintéssel és odaadó buzgalommal fogatosított kérdése és elfogásánál való közreműködésükért.

— **Meghívó.** A csikszederai korcsolya-egyesület 1908. évi november hó 22-én délelőtt fél 12 órakor az »Otthon« kávéházban gyűlést tart, amelyre az érdeklődők tisztelettel meghívotnak. A korcsolya-egyesület elnöksége.

— **Tanári kongresszus** volt Székelyudvarhelyt november 2. és 3. napjain. Az erdélyi stálius 7 gimnáziumból jöttek össze. A gyűlésen Pál Anjal igazgató elnököl, s a stálius képviselőitől Pál István referens vett részt. — Előadást tartottak: Rass Károly a tankönyvek stílusai nehézségeiről, Tertánszky József a tanárok egységes megtartásáról, Lukhaub Gyula arról értekezett, hogy a természet és természet-tan erkölcsi bányák az ifjúság lelkivilágára, Frölich Ottó azt fejtegette, mit tehet a történelem a szocialisták újságírók ellen. Előadások után élénk vita befejeztével elhatározták, hogy az egyesületüket fenntartják, de tagjaik az országos egyesületet támogatják.

— **Meghívó.** A csiksomlyói róm. kath. tanítóképző-intézet tanári testülete és ifjúsága X. Pius pápa öszentsége 50-ik éves áldozópapságának és az intézet védőszentjének, Szent Ceciliának tiszteletére folyó hó 22-én vasárnap d. e. 10 órakor, a gyakorló-iskola magyteremben ünnepélyt rendez, a következő műsorral: 1. Ünnepélyes szentmise. 2. Ünnepi nyitány, Dományfölt, előadja a zenekar. 3. Beszéd a pápáról, tartja Kovács András tanár. 4. Hegedűkeltés, Morsartól. 5. X. Pius pápa aranymiséjére, Párkányi Norbertől. szavalja Bara Ignác IV. éves növendék. 6. Enek Szent Ceciliáról, tartja Sárpáti János IV. éves növendék. 8. A dal, Spohr-tól, előadja az énekkar. 9. Vezércsillag, Rudnyánszky Gyulától, szavalja Szántó Ádám III. éves növendék. 10. Hunyadi induló, Erkel-től, előadja a zenekar. A tanári testület és az ifjúság ezen az uton is meghívja az érdeklődőket az ünnepélyre.

— **Az erdélyi ref. egyházkerületből.** Az erdélyi ref. egyházkerület igazgatótanácsa, mint Kolozsvárról jelentik, szombaton tartotta rendes közgyűlését, amelyen báró Bánffy Dezső betegsége miatt báró Kemény Kálmán elnököl. Bánffy megleghangú táviratban üdvözölték. Péter Károly igazgatótanácsi titkár felolvasta az egyházkerület feltevéseit az egyetemmel szembe az ellenében. Zeyk Dániel indítványára a feltevésekhez egyhangú lelkesedéssel hozzájárultak. Kenessey Béla püspöki jelentését nagy tetszéssel fogadták és Deák Lajos indítványára a közgyűlés neki köszönetet szavaz. Vasárnap több lelkesített avattak ünnepiesen fel.

— **Magyar fellrás az utcán.** A segesvári magyar polgári kör, követte a magyar kaszinó elhatározását, azt a kértintézte Segesvár város képviselőtestületéhez, hogy a középületnek neccsak németül, hanem magyarul is jelezzék az utcanevet.

— **Erdélyi vésárók.** 19-én Felvinc, Gernyeszeg, Harasztkerék, Királyfalva, Magyarfráta, Magyarorbó, Nagyborosnyó; 20-án Erzsébetváros, Körösbánya, Várhely, Zernest; 21-én Csákiorgó; 22-én Magyaragyazsombor; 25-én Alvinc, Bánffyhyunad, Göröcsön, Gyalkuta, Gyergyóditró, Kutyalva, Szászkéz.

— **Az új ipartörvény tárgyalása.** A székelyföld érdekeltségét Marosvásárhelyre folyó hó 18-ára hívta meg a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöke. A két-három napi gyűlésen az új ipartörvényt fogják tárgyalni. E nevezetes gyűlésre meghívták a kamarai tagjai, az összes kereskedelmi és ipari testületek, árulatok, magántisztviselők, kereskedelmi és ipari alkalmazottak egyesületei, ugyancsak az iparhatóságok, iparfelügyelőségek szakirányú intézetek és nagyobb gyárak. A tárgyalás alapjául a kamara szakbizottságának munkálata fog szolgálni, de tárgyalni fogják az érdekeltek által előre írásba benyújtott egyes javaslatokat is. A nagygyűlés menetét tárgyalási sorrend fogja szabályozni. A tárgy fontossága és az a körülmény, hogy a kereskedelmi és ipar összes tényezői a székelyföldön első ízben jönnek össze, nagy jelentőséget adnak a gyűlésnek. Már is számos jelentkezés történt a székelyföld minden részéből.

— **A székely tanúgy ünnep.** A napokban lélekemelő ünnepet ülték Marostorda vármegye hatóságai és főleg tanítói testülete. Deák Lajos a vármegye kir. tanfelügyelője volt az ünnep középpontja, aki e minőségben egy negyedszázados, eredményekben gazdag s láradhatatlan tevékenységet fejtett ki. Deák Lajos neve az erdélyi tanúgyi körökben egész fogalomvá vált. Fogalma a becsületes, öntudatos, őszinte és kitartó munkának. Erdély kulturájával egybeforott, annak fejlesztését isten áldotta, nagy tehetséggel, lankadaifan buzgósággal szolgáló volt az ő negyedszázados tanfelügyelői működése. Munkássága azonban korántsem volt ez irányban egyoldalú. A közélet lelkes katonája volt Deák Lajos. Minden társadalmi, jótékonyági, kulturális mozgalom benne lelkes támogatóra talált. De főképpen örök emléktől Deák Lajos neve a Székely Társaságok törté-

netében. Midőn országszerte felhangzott a kiáltás: »Pusztul a székely!« Deák Lajos a Székely Társaságok élén s minden más társadalmi uton is a székelység érdekeinek első, láradhatatlan harcosaként szállott síkra. Maros-Torda vármegye, bár működésének intenzívebb tere volt, legelőbb politikai tisztviselőjével, Ugron Gábor főispánnal az élén, nem sajátíthatja ki Deák Lajos ünneplését. Részt kér abból az egész erdélyi magyarság is s e részben e sorokkal mi is elismerésünkkel kívánunk adózni az erdélyi kultúra s a székelység e kiváló, érdemekben gazdag, páratlan lelkeséggel küzdő vezető harcosának.

— **A Petőfi Társaság ajándéka a közönségnek.** A Petőfi Társaság kiadásában igen értékes és eredetire felelték érdekes díszmű jelenik meg november hó folyamán a könyvkiadás. Ez a díszmű Petőfi összes művei. A hatalmas könyv, mely a nyomda és könyvkötői technika egyik kiváló produktuma, ugyanabban az alakban és ugyanolyan nyomtatásban jelenik meg, mint az 1847-es nagy Petőfi kiadás, a melyet a költő önmaga rendezett sajtó alá s a melyből a mai nemzedéknek csak néhány felleve őrzött példány maradt. A Petőfi Társaság elhatározta, hogy a Petőfi kultusz fejlesztése érdekében, de egyszersmind háfája jeléül, mindazoknak, akik a most kibocsájtott egy koronás Petőfi sorsjegyeknek terjesztésében segítségére lesznek és legalább is 40 darab sorsjegyet vesznek, vagy ismerőseik körében elhelyeznek, ajándékképpen, emléktül megküldi a Petőfi összes műveinek ezt az értékes díszkötetet, amely a könyvkiadás 20 korona bolti árban kerül forgalomba.

— **Szédelgés a jótékonykodás nevében.** Az országot keresztül-kasul járják a József kir. Herceg Szanatorium nevében egy kis kék 60 filleres füzettel, mely »Védekezés a tüdővész ellen« címet viseli. A füzetet Rákocsiban nyomatták. Semmi oka sincs a jelzet címet viselni, mert a füzetekben a védekezésről egy árva szó sincs. De még kevesebb oka van bárkinek az egyesület nevében azt terjesztetni, mert ezzel az egyesület senkit meg nem bízott. Nevelés illetékellenül visszaelnek. Kérünk mindenkit, hogy a füzet terjesztőit adják át a hatóságnak.

— **Mentőkocsik a magyar állami vasutaknál.** A gyakori vasuti balesetek alkalmával a magyar állami vasutakon nagyon sokszor órákig kellett várni, míg a szerencsétlenül jártak kelli orvosi segítségben részesülhettek. A kereskedelmi miniszter most elrendelte, hogy negyvenkét mentőkocsit építsenek, melyeket az ország különböző részein a főbb állomásokon helyeznek el s a szerencsétlenség színhelyére a legközelebbi állomásról ilyen mentőkocsi viszi az első segélyt. A legszükségesebb orvosi műszerekkel, kötszerekkel, gyógyszerrel lesz ellátva és szerszámokkal. A mentőkocsik személyzetét bizonyos turnusok szerint osztják be szolgálatra. A 42 mentőkocsizhoz később többet is készítenek.

— **A székely gabonaraktár-szövetkezetek.** Nehéz közdelmek között mozgott a székely gabonaraktár-szövetkezet az első félévben, de már a második félév megerősítette működését. A mi számokban kifejezve, a jelentés szerint úgy fejeződik, hogy az első félévben 2,148.773 klg. a beraktározott termény, már a második félévben 4,536.206 klg., vagyis kétszeresre. A szövetkezet a hadseregellátásban is résztvevő 33 waggon zabbal. A lagok száma 72. Az üzletrészeké 530. Eddig teljesen befizetett 45.700 korona. Pénztárgalma 1,045.326 korona volt. A szövetkezet hatóságosb működésére kedvezőtlen hatással volt a tavalyi rossz gabonatermés, valamint a drága pénzpiaci viszonyok.

— **A megfizetett tréfa.** Egyik helyi kávéházban derős jelenet élveztek végig a rendes ebédutáni törzsvendégek. A törzsszótárnál adásvevőről folyt a téma, miközben K. törzsvendék megjegyezte, hogy ő még a rajta levő kabátot is eladja, ha kérik. Erre a szintén jelen volt H. kereskedő szó nélkül benyul a tárcájába, és kitesz az asztalra 10 koronát és kéri a kabátot, természetesen ezzel csak próbára akarván tenni K. ur szavai hihetőségét. K. ur azonban állja a sarat és a legnagyobb flegmával leölti szépen a kabátot magáról, miközben a 10 koronát kelli biztonságba helyezi. A jelenet óriási derűltséggel követte és H. barátunk alig győzte a rögtön tömegesen kínálózó kabát eladókát lerázni a nyakáról.

— **Rablójlikkosság Marosvásárhely közelében.** Moldován György és Nyárády Mihály székereken Marosvásárhelyre igyekeztek. Sárpatok mellett jablók támadtak rájuk, Moldovánt halálisan, Nyárádyt életveszélyesen megsebesítették s ezután pénzüket elrabolták.

— **Oláhok és székelyek harca.** Erdőszentgyörgyön magyar és oláh legények összecsaptak és véres harcra keltek. Az oláhok László József székely legényt szívenszurtták, 5 másik legényt súlyosan megsebesítettek. A csendőrök 5 oláhöt letartóztattak.

— **Szétépett medve.** Gróf Bély Ákos »Bélyi Plai« nevű havasán a Kofé csobányai egy szétépett fiatal medvét találtak. A nyomokból ítélve, a vadászknó tépték szét annyira, hogy csak bőrének foszlányait és fejét találták meg. Ki tudja, hogy kerülhetett a fiatal macskó a vaddisznók közé?

— **Sertészhizalás árpával.** Viszonyaink között kizárólag árpával való hizalás nem szokott előnyös lenni, kivált ha szárazon, szemesen akarnók feleltetni. Az árpa szívós, kemény héját a sertés nehezen bírja szétmorzsolni, a miért aztán rágalan nyeli le a falatot, melyet a gyomor nem bír jól megemészteni, sőt ha igen sokat talál enni az állat, úgy a nagyon megduzzadt árpa igen könnyen gyomorjait idezhet elő nála. A száraz árpát különben csakhamar megúnják a hizók és keveset fogyasztván, lassan gyarapodnak. Ha mindennek ellenére is kizárólag csak árpával akarnók hizlalni, akkor mindjárt kezdetben vízbe áztatva tehát felduzzasztva és megpuhitva etessék a szemeket; később körülbelül a hizalás második felében darálva és lehetőleg forró vízzel sűrű habarcsává keverve öntsük a váliba, még pedig télen melegen, nyáron kihűlés után. Ily alakban és minőségben a gyomor könnyen megemészti az árpát; a hizók jóízűen falják és sokat meg tudnak belőle enni, minek következtében gyorsan felhíznak és jó hus és vastag szalonnát adnak. Az álmélet a szemről a darára lassankint eszközöndő s e részben jól megfigyelendő mindaz, mi a tengerivel való hizlalásnál tudnivaló. — A tengerin és árpán kívül használt szemes takarmányok legkivált csak kisegítőképp, azaz más takarmányhoz adott pótlék gyanánt szerepelhetnek, kivéve a kölest.

— **Az »Uj Erdélyi Naptár«,** melyet két női szerkesztő: Kupcsayné és Makoldyné az idén is nagy figyelemmel állították össze, másodikkévfolyamával lepi meg olvasóit az 1909-ik évre. A cimos és szép kiállításban megjelent naptár mindent tartalmaz, amit egy nagy naptártól megköveteltünk. Gazdag, értékes szépirodalmi részben jeles írók dolgozatait találjuk. A naptár Zeidner H. brassói könyvkereskedő cég kiadásában jelent meg. Ára 50 fillér.

— **A Háziorvos** címmel a fővárosban kiváló orvosi szaktekintélyek közreműködésével dr. Fürst Zsigmond szerkesztésében egy hónapokig megjelent népszerű egészségügyi folyóirat indult meg. A lap az egyéni, családi és társadalmi higiénia körébe eső minden kérdéssel foglalkozik, tehát emberbaráti és kulturális missziót van hivatva teljesíteni. Első számának tartalmából következők emeljük ki: Bevezető cikkét Dr. Bród Miksa a kiváló szakíró írta; Dr. Gerlőczy Zsigmond egyet. magán tanár. A koleráról és az ellene való védekezésről; dr. Kovács Aladár a B. O. M. E. igazgató-főorvosa. Első segítségnyújtás a család körében. Dr. Kemény Ignác ny. cs. és kir. törzsvoros, A gyermekek nemi felvilágosításáról, Dr. Reizmann László nőorvos, A hószármlól, Rónai Mihály állatorvos, A lóhúsról. Dr. Réth Béla az elektromágneses gyógyintézet vezető orvosa, A villamoság a gyógyászatan címen stb. stb. irtak nagyérdéki és tanulságos cikkeket. A lap kiadótulajdonosa Molnár M. Lajos. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VI. Andrássy-ut 27. szám alatt van. Előfizetési ára egy évre 2 korona 40 fillér.

— **1000 dolláros bőlcső.** A newyorki vámhivatalban jelenleg oly bőlcső vesztéggel, melynél drágábbat s művészebb kivitelt még nem vittek be Amerika területére. Egy multimilliómos kis fiának volt szánva, de mivel 60 százalék vámot vetettek az 5000 koronás bőlcsőre, vagyis 3000 koronát, a milliomos nem akarja kiváltani, hanem azt követeli, hogy hallgassa őt ki a fő becsőbizottság. Sokáig fog tartani, míg ezt a vámkérdést elintézik. A bőlcső rozsa fából van faragva s rendkívül művészi faragásban amoretteket és lüdüreket tüntet föl, melyek gyönyörű arabeszkok közt bujkálnak. Magának a farésznek az értékét 2200 koronára becsülik. Selyem menyegzőt és vankosát a legdrágább aranyhímzések borítják.

KÖZGAZDASÁG.

A takarmányhiány enyhítése.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter valamennyi vármegyei gazdasági egyesülethez és a nagyobb gazdasági egyesülethez a következő leiratot intézte:

Takarmányhiánnyal sújtott gazdaközönség segélyezésére biztosított kedvezmények közül azok a tarifális mérséklések, melyeket a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur közbenjárására az államvasutak kezelés alatt álló helyiérdekl vasutak vonalain szállítandó és erőtakarmányművekre nézve folyó évi szeptember 1-től visszavonásig, de legkésőbb 1909. évi április hó végéig életbe léptetett, a t. Egyesület előtt részint a 200/eln. T. 1908., részint pedig a 350/eln. T. 1908. számú körirataimban foglalt közlékek alapján már ismert elvi szempontokból élénk sajnálatomra nem valamennyi, hanem csak azon törvényhatóságokra voltak kiterjeszhetők, a melyek egész területe nehéz viszonyok közé jutott.

Mindazáltal a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur a magyar gazdaközönség érdekeire való tekintettel, hozzá intézett megkeresésem szives méltánylása mellett figyelemmel volt arra is, hogy a hazai magánvasutak szintén bevonnassanak a takarmányhiány enyhítése céljából szervezett segélyactióba és e végből felkérte az illető vasut vállalatok igazgatóit, hogy a

takarmányküldeményekre saját vasutaikat illetőleg ugyancsak a lehető díjmérséklést engedélyezzék.

Ezen felszólítás eredményeképpen a m. kir. kereskedelemügyi miniszter irtó folyó évi október hó 4-én 78890/III. szám alatt vett értesítés alatt vett értesítés alapján értesitem a t. Egyesületet, hogy az alább megnevezett hazai magánvasutak részéről szálás és erőtakarmány küldeményekre saját vonalaikon ugyanazon feltételek és módozatok mellett, melyek az államvasutak vonalain engedélyezett díjkedvezmény alkalmazása tekintetében előirattak, szállítási díjkedvezmények engedélyeztetettek:

- 1. A Szamos völgyi vasuton és az általa kezelt helyi érdekű vasutakon.
- 2. a mohács—pécsi vasuton.
- 3. a cs. kir. szab. kassa—odenbergi vasut magyar vonalán.
- 4. a győr—sopron—ebenfurti vasuton.

Az ügy érdekében állónak tartván, hogy ezen újabb vasuti szállítási díjkedvezmények engedélyezése a legszelesebb körben közhíremé téssék és az ez iránt a t. Egyesülethez forduló gazdák azokról felvilágosíthatók legyenek gondoskodtam róla, hogy az eladó szálás takarmányművekről készült és a folyó évi szeptember hó 29-ől, október hó 13-áig hozzám bejelentett adatokat tartalmazó III. számú kimutatásba jelen kedvezmények ismertetése szintén felvéssék.

Ennek a kimutatásnak a t. Egyesület részére közvetlenül leendő megküldése, nemkülönbön a »Földmívelési Értesítő« »Független Újság« »Gazdasági Lapok«, »Köztelek« és a »Magyar Gazdák Lapja« című szaklapok útján való terjesztése iránt egyidejűleg külön intézkedem.

Budapest, 1908. évi október hó 14-én.
Darányi, s. k.

A »Hermes« Magyar Általános Váltódzlet Részvénrtársaság, Budapest, heti jelentése a tőzsdéforgalomról és pénzplacról.

Budapest, 1908. november 12.

Az elmúlt hét folyamán az összes európai tőzsdéken nagy fellendülés volt észlelhető. — A német francia casablancai bonyodalmak elsimítása, valamint a kancellár váltság megszűnése nagyban hozzájárultak a tőzsdék hangulatának irányításához. — A belpolitikai viszonyoknak nyugodtabb megítélése, valamint a természet kedvezőbb időjárás szintén jótékony hatással voltak az irányzat szilárdulására. — A külföldi tőzsdék hatása alatt a budapesti értéktőzsdén is majdnem az összes értékek árfolyamában javulás volt észlelhető. Ezek közt a budapesti közúti vaspálya részvényei állottak előtérben, mely részvényekben állítólag külföldi kezek részére nagybörméről vásárlások történtek, mivel kapcsolatban a részvények árfolyama 590-ig emelkedett. Feltűnő árfolyamjavulást tüntetnek fel, a városi villamos vasut részvényei is, melyek cursusa 273-ig emelkedett.

Élénk kereslet mutatkozott bankrészvényekben is melyek közl a magyar leszámítoló és pénzváltóbank, valamint a magyar jelzáloghitelbank részvényei néhány koronás áremelkedést tüntetnek fel. A berlini és bécsi tőzsdék el-lanyhulásának, a szierv viszonyok bizonytalanságának, valamint annak a híre, hogy Ausztriában hivatalnok-miniszternek fognak kinevezni a mai napon az árfolyamok mérsékelt csökkenését eredményezte.

A hét nevezetesebb árfolyamváltozásai a következők voltak:

	nov. 5.	nov. 12.
4 százalékos m. koronajáradék	92-05	92-25
Magyar hitelrészvény	736-	737-50
Magyar jelzálogbank részvény	424-	431-
Budapesti közúti vaspálya részv.	552-	586-
Városi villamos vasut részvény	262-25	272-

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a mélyen tisztelt vendégeimmel tudatni, miszerint **borbély és fodrász-üzletemet**

áthelyeztem saját házamba, a Hargita-utca 39. házszám alá, (a pénzügyőri laktanya mellé).

Kérem az igen tisztelt közönség szíves pártfogását és vagyok

késs szolgálattal

BORSODI GÉZA,

fodrász.

6-6

Hirdetmény.

Vámos-Udvarhely (Kisküküllőmegye) határában termelt 2400 veder faj must (sylvania, szőlke borát, muskotáj, rizling), továbbá 1900—1907. évekbeli ó-bor helyszülke miatt sürgősen eladó. Must ára literenkint 45—55 fillér; az ó-bor ára 65—120 fillér. Nagyban vételnél jelentékeny árkedvezmény. Bővebb felvilágosítást ad: **Gálffy Jónó udvarbíró, Székelyudvarhelyen.**

ÚJ DIVAT-ÜZLET!!!

Van szerencsém Csíkszereda és vidéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy Csíkszeredában a Szultán G. főle sarok üzlethelyiségben a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

NŐI- ÉS FÉRFI-DIVATÁRU-ÜZLETET

nyitottam. Személyesen tett bevásárlásom folytán a legelőkelőbb forrásokból szerezttem be árucikkeimet, nagy gondot fordítva a mélyen tisztelt közönség legmesszebbmenő igényeinek kielégítésére, szemellett tartva áruimnak kitűnő minőségét, miáltal a versenyt felvenni, a teljes bizalmat kiérdemelni leend a főcélom. Mély tisztelettel kérem tehát a t. vevő-közönséget, hogy minden tekintetben kifogástalanul berendezett üzletemet vásárlási kötelezettség nélkül megtekinteni szíveskedjék s így személyes meggyőződést szerezzon áruim kitűnő minőségéről és szolid áraitól. Kiváló tisztelettel:

Székely Ödön, női és férfi-divat-üzlete, Csíkszereda.

TÖRLEY PEZSGŐ
CASINO
TALISMAN
GRAND VIN

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutaknak Karcfalva község határában szükséges ingatlan földterületek kisajátítása tárgyában a Karcfalva község házában 1908 évi szeptember hó 10-én megtartott tárgyalás alapján alólírott bizottság hozta a következő

HATÁROZATOT:

A beterveztett kisajátítási tervet helyben hagyatják.

A kisajátítási összeírásban foglalt egységek tekintetében a bizottság érdemleges határozatot nem hozott, mert e tekintetben felek megegyezni nem tudtak.

Ezen határozat feleknek szóval is kihirdetett, akiknek az is meg lett magyarázva, hogy a meg nem elégedő félnek jogában van e határozat ellen a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez folyamodni. Köteles azonban az illető ezen bizottságnál felfolyamodását a mai naptól számítva 3 nap alatt vagy írásban benyújtani, vagy szóval bejelenteni. Kelt Karcfalván, 1908. évi szeptember hó 10-én.

A kisajátítási bizottság:

Dr Fejér Antal s. k., Dr Élthes Gyula s. k.,
b. elnök. b. jegyző.
Bara János s. k. Mihály István s. k.

HIRDETÉSEK

olcsó árszámítás mellett közöltnék s felvetetnek A KIADÓHIVATALBAN.

A legolcsóbb bevásárlási forrás

FEKETE VILMOS

Illatszertárban, Csíkszereda

Kaphatók a legfinomabb illatszerek dekagramonként és mindenemű arcz- és kezápoló szerek. Gyógy- és virágszappanok.

Az Inda-sósóborszesz főlerakata.

Petrol-hajszesz korpa és hajkihullás ellen Hajrák-regenerátor az öszülő hajnak visszaadja az eredeti ifjúkori színét, valamint mindennemű különlegességek raktára.

A Thymol és Stomatin fogápoló szerek a legjobbak. A Trifoleum (hajpetrol) hógigyeinek állandó hajápoláshoz nélkülözhetetlen. — A Honey Jelly a legjobb kézfenomító.

Vidéki megrendelések legpontosabban eszközöltnék.

KARÁCSONYI OCCASIO!

Tudomására hozom a t. vevő közönségnek, hogy tul nagy áruaktárom arra kész-tet, hogy folyó évi november és december hónapokban áruaktáromnak igen nagy részét a rendes áráktól eltérőleg tetemesen leszállítsam. — Ez alkalmából tehát

KARÁCSONYI OCCASIÓT RENDEZEM.

- 1 méter igen jó mosó kreton minden színben 24 krtól feljebb.
- 1 méter legfinomabb „Cosmanos” levantin 29 „ ”
- 1 mtr tiszta gyapju Delain szép választékban 60 „ ”
- 1 méter nagyon jó mosó Delain (bordűrös) 34 „ ”
- 1 mtr 50 cm. széles taft selyem minden színben 1 frtól feljebb.
- 120 cm. széles gyapju szőr-szővetek 60 krtól feljebb.
- 120 cm. széles gyapju Zibelin poasztók 85 „ ”
- 140 cm. széles zsolnai tűkör posztóknak 2 forint 95 kr.
- 70 cm. széles gyapju angol flanel mosható 90 krtól feljebb.
- 120 cm. széles felgyapju Loden női ruhának 53 „ ”

Továbbá felhívom a t. vevő közönség b. figyelmét más árucikkeimre is, ugymint: női kabátok, kalapok, azérme collar és boák, téli nagy kendők, hársz és plüsch kendők, férfi téli kabátok és ruhák, valamint mindeu minőségű cipőkben igen nagy választékot tartok. — Becses látogatásokat kérve, maradok teljes tisztelettel

NURIDSÁNY MÁRTON,

női- és férfidivat-üzlete, Csíkszeredában.

512—1908. szám. 2—3 ki.

Feladasi hirdetmény.

Vacsárcsi község „Csörgő” nevű erdejében törzsenkinti bemérés útján 14340 köbméterre becsült lucfenyő haszonfa tömeg értékesítése céljából folyó évi december hó 7-én délután 2 óraker Vacsárcsi község házában nyilvános szó- és zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár: 86500 korona, azaz nyolevanhatezeröttszáz korona.

Bánatpéuz: 8650 korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az értékesítendő erdőrészt minden befektetés nélkül, télen-nyáron kitermelhető. Jókarban levő mezei ut vezet az erdőtől a csíkszentmihályi állomásig, melytől mintegy 10 km. távolságra fekszik.

Az árverési és szerződési feltételek és a becslési kimutatás megtekinthetők a csíkrákosi körjegyzői irodában.

Az előljáróság:

Vacsárcsi, 1908. november 7.

Mánya Antal s. k., Biró Kálmán s. k.,
körjegyző. k. biró.

Faarverési hirdetmény.

A csíkszépvízi Szentháromság segély egyesület igazgatósága, az 1908. évi december hó 6-án délután 2 óraker, az egyesület saját helyiségében tartandó nyilvános szó- és zárt írásbeli árverésen eladja az egyesület tulajdonát képező, csíkszépvízi határ „Hosszú-sarok” nevű erdejében körül határolt földön álló körülbelül 3539 darab 2034 m² lucfenyő haszonfáját.

Kikiáltási ár 3417 korona 71 fillér. Bánatpéuz ennek 10 százaléka.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok, melyek a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverező igazgatóságához nyújtandók be, szintén megfelelő bánatpéuzel látandók el. Az ajánlatokban kiteendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és annak magát aláveti.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Árverési és szerződési feltételek az egyesület pénztárnokánál megtekinthetők.

Az erdőben fafelvétel az igazgatóság előzetes engedélyével eszközölhető.

Fejér János,
igazgató.

GŐZ-, HŐLÉG ÉS GYÓGYFÜRDŐ A SZOBÁBAN!

Száz es száz orvos korszakot alkotónak jelentette ki az egészségápolás terén. — Közismert dolog hogy

REUMA, CSÚZ ÉS KÖSZVÉNY

ellen az egyedüli biztos hatású szer a hófürdők :::: (gőz- hőlég és gyógyfürdők) rendszeres használata ::::

A „Sanitás” szobafürdő készülékekkel otthon lakásának bármely szobájában a leghatásosabb gőz- és hőlég-fürdőt készítheti bárki, 5 percz alatt 5 fillér költséggel. A lakásban a kényelem netovábbja. Kipróbált biztos hatású szer nátha, torokfájás, helyrengesség, álmatlanság eseteiben, stb. Nélkülözhetetlen minden egészséges embernek is. Használat után teljesen összehajtható és valamely szekrény mögé állítható.

A készülék megtekinthető vétel-kötelezettség nélkül Szvoboda Józ. képviselőmnél helyben, sőt kívánatra háznál is bemutatattik.

FÖRSTNER ALADÁR

a „Sanitás” szobagőzfürdő-készülék egyedüli gyártója.
Budapest, VII. kerület, Alsó-erdősor 30. sz. Telefon 97—51.

Czáka Béla, mészáros és hentes, Csíkszereda.

A fogyasztó közönség szives figyelmét felhívni kívánom évek óta fennálló mészáros üzletemnek

HENTES-ÜZLETTEL

való kibővítésére, melyet teljesen új gépekkel szereltem fel és nem kiméltem semmi anyagi áldozatot, hogy a fogyasztó közönséget tisztán kezelj, legizletesebb, friss hentesárukkal szolgálhassam ki, u. m.:

Párisi, lengyel, füstölt és szalámi-kolbász, virsli és stbl. cikkekből.

Főtörékvésem, hogy a fogyasztó közönség legkényesebb igényeit is minden a hentes-üzlethez tartozó árukkal kielégíthessem, versenyképes árukkal.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban eszközölök.

Hosszurovó Cement Födélcserép

Iroda: Kapu-utca 15 sz.

majdnem határtalan tartósságu, igen könnyű födőanyag, olcsó áron kapható
PORTLAND CEMENT GYÁRNÁL BRASSÓBAN.

Iroda: Kapu-utca 15 sz.